

Gele of buff Leghorns

Gecreëerd als gevolg van de wens om de mooie goudgele kleur der Cochins ook bij de Leghorns te bezitten

De fokkers van twee werelddelen hebben al hun inzicht en geduld gebruikt om het gestelde doel te verwezenlijken

Waarom de term „buff” zo algemeen ingang vond

Toen de Cochins tegen het midden van de vorige eeuw de westerse wereld verbaasden door hun volheid van gevederde en uitzonderlijke lichaams grootte, was het daarnaast toch ook de warme kleur der zgn. buff Cochins, die velen bekoorde. Men kende deze kleur niet bij de Europese hoendersoorten, d.w.z. niet als een op zichzelf staande kleur, doch wel enigermate in verband met de een of andere aftekening, hetzij in samenhang met wit of met zwart. De prachtige warme, egaal gele kleur, die thans de beste Cochins kenmerkt, was in de aanvang volstrekt niet algemeen. De prachtige kleurplaten van Cochins in de beide oude Engelse standaardwerken „The Poultry Book” en „The New Book of Poultry”, getekend door niemand minder dan de vermaarde dierentekenaar Harrison Weiz, zijn er nu nog om te bewijzen hoe zeer de gele Cochins in die tijd in kleurdiepte en uniformiteit uiteen lie-

pen. Men onderscheidde ze in: buff (warm goudgeel), cinnamon buff (roodachtig geel) en lemon buff (licht goudgeel). Er was nog een cinnamon red, dat men met peperrood zou kunnen aanduiden, doch waarvoor velen weinig begrip zouden hebben, omdat men deze rode peper, die vroeger voor kleurkanaries werd gebruikt, hier nauwelijks kent. Van dit cinnamon red naar de kleur van Rhode Island Reds was slechts een stap, doch deze kleur, toen nog weinig volmaakt bij de hennen, vond op grond daarvan bij de Cochins geen waardering. Gele Cochins, die men in drie kleurtypes kon exposeren, waren natuurlijk niet de oplossing. Exposanten en keurmeesters wisten maar al te vaak niet meer waaraan men zich had te houden. Men trachtte door de term „buff” te accepteren, ook buiten de Engels sprekende landen de meest gewaardeerde gele kleur meer te preciseren. Goeddeels tevergeefs. De gele kleur is er juist één, welke door de mensen niet altijd gelijk wordt gezien.

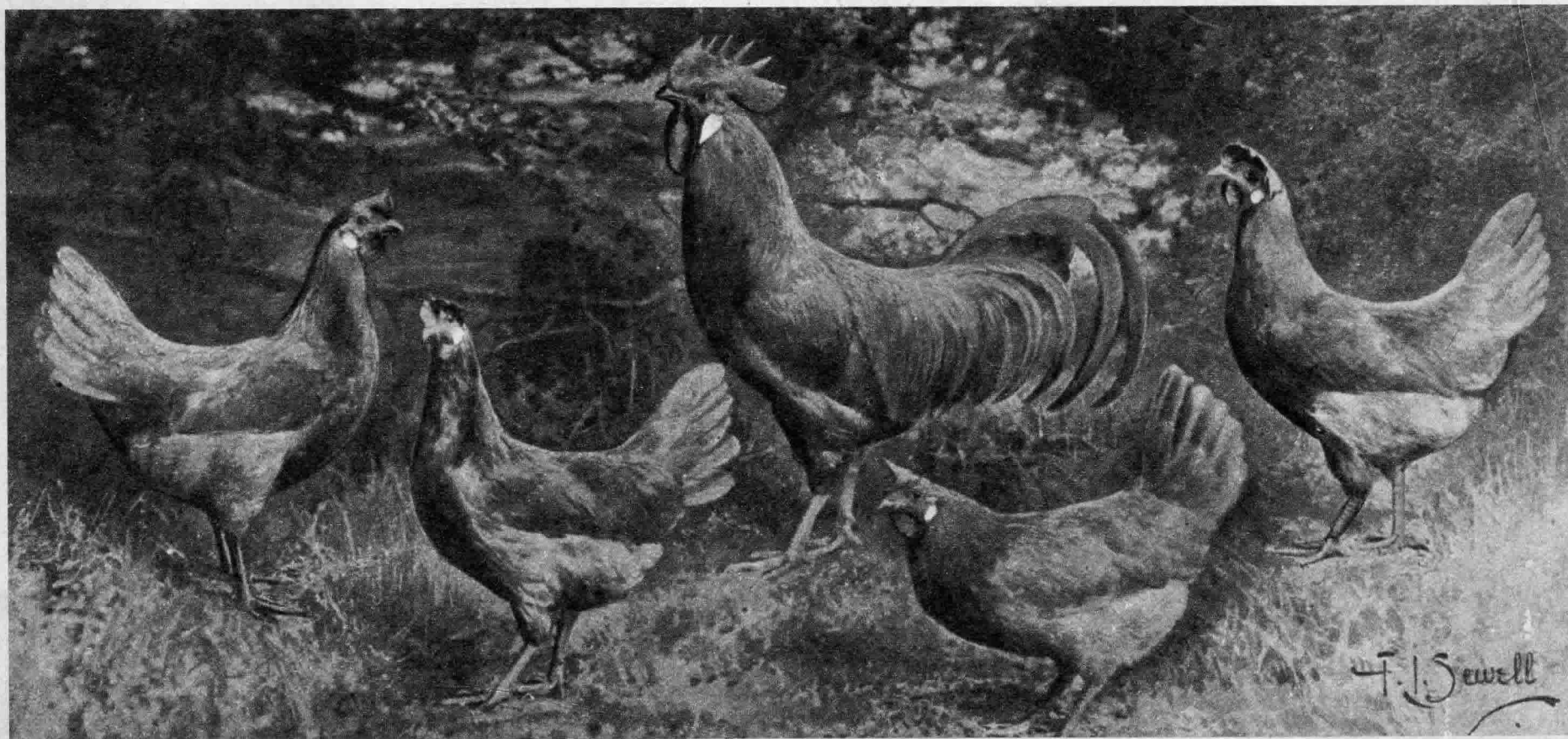
Men sprak van de kleur van een gouden tientje, doch niets is moeilijker dan de metaalachtige kleuren en metaalkleuren met kleuren van een andere aard te vergelijken. Het hinderde echter alles niets. De zgn. buff-kleur was op weg naar grote populariteit. Er kwamen buffkleurslagen bij andere hoenderrassen, zoals buff Plymouth Rocks, buff Wyandottes en buff Orpingtons, alle drie rassen, die natuurlijk een flinke dosis buff Cochin-bloed voeren. Maar de creatie van een licht ras, zoals de Leghorns met de buff-kleur, dat was toch wel een zwaardere taak en dat heeft men ook onderhouden.

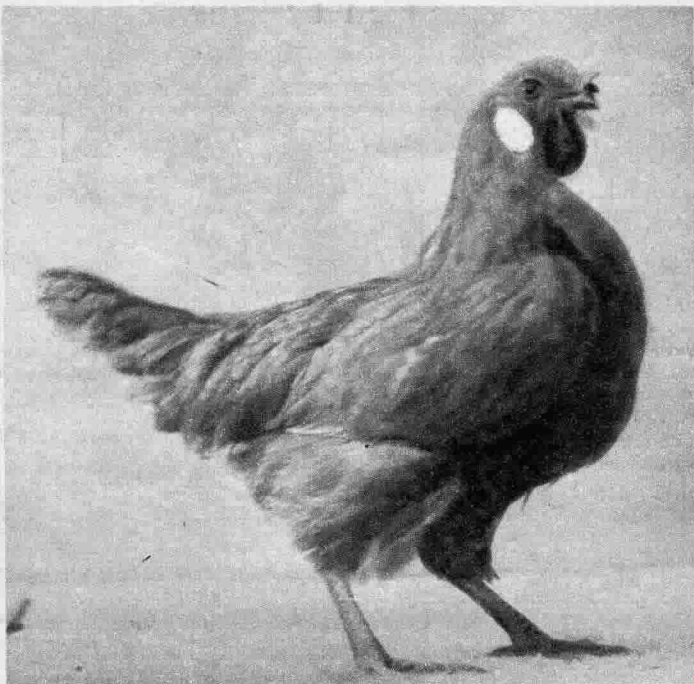
Het ontstaan en de verdere ontwikkelingsgeschiedenis van de buff Leghorns

Ergens moet nu eenmaal aan alles een begin zijn en zo ligt het ontstaan van de buff Leghorns, voor zover kon worden nagegaan, in Denemarken en wel in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Alvorens deze ontwikkelingsgeschiedenis verder te ontvouwen, zij nog opge-

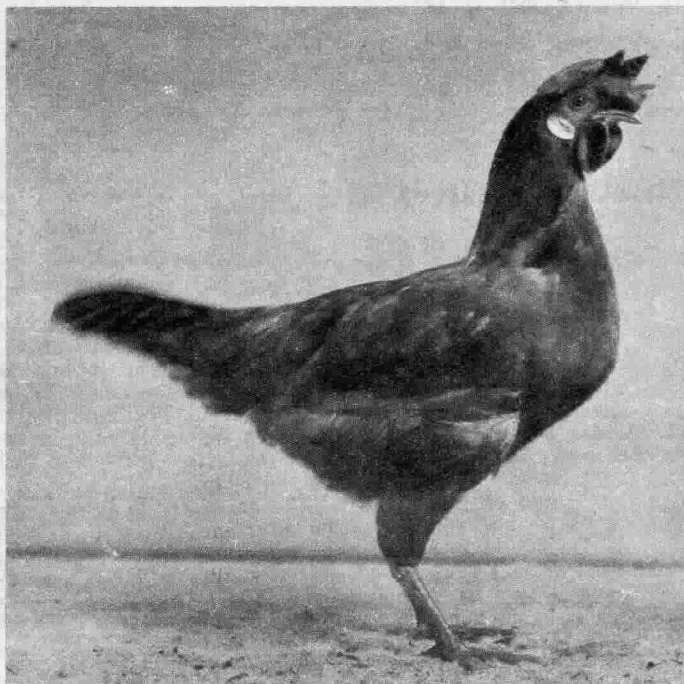
merkt, dat is komen vast te staan, dank zij de aantekeningen bijgehouden door 'n destijds bekende Amerikaanse raspluimvee-liefhebber, P. Nettleton uit Shelton (Connecticut), dat reeds in 1869 enkel-kammige buff Leghorns op de tentoonstelling te New Haven, Conn., werden ingezonden door een zekere J. G. Moore en nogmaals in 1871 door C. E. Clinton. Anders ging het met de Deense dieren! Niemand minder dan de grote voorvechter voor de raspluimveeteelt in Denemarken, J. Pedersen-Bjerggaard was het, die de grondslag legde voor de gele Italianen, zoals ze in Denemarken — maar dan natuurlijk op z'n Deens — werden genoemd. Deze pionier zocht het land af naar dieren met een geschikt type en goede kleur en had zich daarbij van de hulp van enige „speurders” verzekerd. Het resultaat was, dat hij in het voorjaar van 1888 in het bezit was gekomen van een behoorlijk aantal, doorgaans middelmatige hennen. Hiervan begon hij te fokken, alleen enkele der meest bruikbare dieren benut-

Toom Amerikaanse buff Leghorns van een halve eeuw geleden. — Bij dit artikel verschijnen enige foto's van buff Leghorns uit verschillende perioden en van winners uit diverse landen. Deze foto is de oudste en we hadden het voorrecht deze prijswinnende toom op de Madison Square Garden Show in december 1911 te New York, evenals de overige 111 buff Leghorns, die op deze tentoonstelling waren ingezonden, te kunnen bewonderen. Veel wisten we toen zeker nog niet af van de buffkleur en de daaraan verbonden fokmoeilijkheden, doch de deskundige voorlichting, die we toen kregen, vergoedde veel. Deze dieren waren ingezonden door J. Courtney Punderford te Freneau (N.J.), die de buff Leghorns vele jaren in het groot heeft gefokt en in Amerika enorm veel voor het ras heeft gedaan. Deze buff Leghorns waren egaler van kleur dan een paar hennen doen vermoeden. Men moet echter bedenken, dat in die tijd het filmmateriaal nog niet zo gevoelig was voor geel en de kleinste tintverschillen, veroorzaakt door invallend licht, sterk vergroot werden vastgelegd. — v. G.

Een buff Leghorn-hen, nog daterend uit de tijd toen hier nog overwegend dieren van Engelse oorsprong op de tentoonstellingen verschenen. — Een prachtige, zeer egaal gekleurde hen met goed gevormde kopversierselen. Deze hen was van een warme goudgele buff-kleur met fraaie glans over het gehele gevederte. — v. G.

Een zeer stijlvolle jonge buff Leghorn-hen. — Deze hen, geheel volgens het type van haar tijd, was een fokprodukt van de grote Leghorn-enthousiast, nu wijlen G. Hulshof te Borne, die voor het ras steeds veel propaganda heeft gemaakt en jarenlang de buff kleurslag heeft gefokt. Deze hen was, zoals ook de foto thans nog getuigt, van een warme, zeer egale buff-kleur. — v. G.

te hij daarvoor. Het hanenmateriaal, waaruit hij kon kiezen, was bedroevend klein, nl. een haan met een rossige bovenkleur en veel wit in vleugels en een zeer bleke haan, bijna een zonverbrande witte gelijkend. Gelukkig koos hij de laatste, fokte er een groot aantal jongen van, waarvan het merendeel bijna zuiver wit was. Doch er waren ook enkele veelbelovende hennetjes onder. Een daarvan werd door Pedersen-Bjerggaard op de Crystal Palace Show te Londen in het najaar van 1888 ingezonden. Dit prachtige egale, doch wat licht gekleurde hennetje kon weliswaar de keurmeesters niet bekoren, doch werd prompt aangekocht door de grote Leghorn-kenner uit die tijd, L. C. Verrey. De Engelsen waren echter reeds wat eerder bekend geworden met de Deense gele „Italiëner“, daar in 1885 de latere Sir Edward Brown deze dieren — overigens arm aan kleur en type — bij zijn bezoek aan de Internationale Pluimveetentoonstelling te Kopenhagen had gezien en er in zijn verslag gewag van had gemaakt. Deze dieren waren niet van de toen in Engeland gewaardeerde diepe buff-kleur, doch van het zeemledergeel, dat soms ook onder boerenhoender werd aangetroffen.

Reeds in 1887 importeerden twee Engelse fokkers, de hiervoor genoemde Mr. Verrey en Mr. T. Penfold-Field, gele Italiëneren uit Denemarken. Beiden kwamen met hun dieren uit op de Leghorn-Clubshow te Derby. Het was Mr. Pen-

fold-Field, die in 1890 dieren verkocht aan een zekere Mr. Aug. D. Arnold, die ze in 1891 op de Madison Square Garden Show te New York exposeerde, doch de dieren waren te licht van kleur en vermochten niet de publieke belangstelling te boeien. Mr. Arnold zat echter niet bij de pakken neer en importeerde opnieuw dieren uit Engeland van een zekere mevrouw Lister-Kay, van wie hij ook o.a. de Crystal Show prijswinnaars kocht. Deze laatstgenoemde dieren waren te gedrongen en ondiep van bouw, doch vertoonden een vrij goede kleur en onderkleur. In de kopversierselen waren ze wat grof en ze hadden een te hoge staardracht, doch met dit materiaal werd de grondslag gelegd voor de Amerikaanse buff Leghorns.

Diverse landen werpen zich op de veredeling van de buff Leghorns

Terwijl in Denemarken verder de belangstelling voor de „gele Italiëneren“ beperkt bleef en die zich nog voornamelijk concentreerde op de legwaarde van dit ras, begon men dus op het einde van de vorige eeuw, vooral in de jaren negentig, in Engeland en de V.S. ernstig aan de verbetering van de buff-kleur en — kan het anders? — aan de aanpassing van het type aan dat van het geldende standaardtype voor de Leghorns in die landen, te wijden. In beide landen werd het gestelde doel volledig bereikt binnen ongeveer 20 jaren, ondanks alle moei-

lijkheden die de buff-kleur in de praktijk bleek op te leveren.

In Duitsland werd ook nog voor het einde van de vorige eeuw een speciale club voor „Gelbe Italiëneren“ opgericht. Deze Leghorn-kleurslag is er met enige schommelingen altijd tamelijk populair geweest, al was de wel eens wat harde kleur niet altijd naar de smaak van iedereen en hield men er vooral de laatste tijd weer meer over naar een lichtere tint, goudgeel in plaats van licht goudbruin.

In ons land importeerde men, net als vroeger in Duitsland gebeurde, eerst uit Engeland. Later kwamen ook wel eens dieren uit Duitsland.

In de Ver. Staten vormde men geleidelijk aan de wel wat gedrongen, kortrugige dieren van de stam Arnold om tot dieren, die de vergelijking met de witte en de patrijs Leghorns vrij goed konden doorstaan. Het is niet bekend of men daartoe tot kruising met andere kleurslagen overging of dat men door een jaarlijkse, zeer grote aanfok van jonge dieren uiteindelijk ook daaronder geschikt materiaal verkreeg.

Hoewel telkens weer bleek, dat de infusie van buff Cochins-bloed in de buff Leghorns de winterleg heeft bevorderd, zijn er maar zelden fokkers geweest, die zich intensief op de selectie op legkracht en winterleg bij deze variëteit hebben toegelegd. Een uitzondering hierop waren de pogingen van dr. Heasley te Holland (Michigan), die er destijds in slaag-

de op de Missouri Nationale Legwedstrijd met zijn buff Leghorns bovenaan te staan voor de 4 maanden winterleg. Zijn hen „Gipsy“ bracht het tot 219 eieren en was tegelijkertijd de moeder, resp. grootmoeder van verschillende prijswinnaars op grote tentoonstellingen.

Allerlei problemen rondom de buff-kleur

Het fokken van warme, levendig getinte, buffkleurige dieren van een egale tint is geen gemakkelijke taak. Heel gemakkelijk geraakt men bij de fokkerij op de verkeerde weg. Wie meent, dat van een te donkere haan met te lichte hennen nakomelingen van een goede middenkleur te verwachten zijn, komt in zoverre bedrogen uit, dat op een enkele uitzonderling na de jonge haantjes en jonge hennetjes uit zo'n paring in kleurverschil nog meer uit elkaar kunnen liggen.

Wordt echter bij de samenstelling van de foktoom een gelijkmatig getinte, doch vooral niet te donkere haan aan warmgekleurde hennen gepaard, dan zijn doorgaans de resultaten veel beter. De mannelijke en vrouwelijke nakomelingen staan dan in kleursterkte dichter bij elkaar.

Bij deze kleurenfok dient ook te worden gelet op de schachtkleur en de onderkleur. De schachtkleur mag niet licht afsteken en de donskleur mag niet te licht zijn in vergelijking tot de bovenkleur. In het laatste geval zal er altijd enig kleurverschil blijven bestaan. Het wegfokken van kleur-ongelijkheid bij de hanen eist veel geduld en inzicht. Het kan nu eenmaal niet altijd, doch hanen met te donkere sierveren en hennen met de bleke kleur in borst, buik en dijen horen nu eenmaal niet in de foktoom thuis. Pas wanneer de fokker hierin hard weet te zijn, zal hij op de duur succes kunnen boeken. Er moet een zekere goudglans op het buff liggen. Evenmin als een zwart hoen de glans op het gevederte kan ontberen, geldt zulks — zij het op minder opvallende wijze — voor buffkleurige hoenders.

Door wetenschappelijk onderzoek weet men thans meer omtrent de aard der kleurstof, die we in een zekere kracht als buff betitelen, in een veel zwakkere (lees verdunde) aanwezigheid als citroengeel of isabel aanduiden en in zijn grootst mogelijke kracht en concentratie als rood kennen. Binnen zekere grenzen variëren deze drie kleuren, die op grond van een paar erfactoren een bepaalde verwantschap bezitten, doch voor het overgaan van de ene kleur op de andere is het invoeren, resp. wegvallen van een of meer erfactoren, die het aantal kleurcellen en de vorm en grootte van de kleurkernen daarvan bepalen, nodig om deze wijzigingen te kunnen verwezenlijken.

Zoals men ziet: met heel wat problemen heeft de fokker van de buff-kleur te maken om ze te overwinnen, doch het resultaat is dan ook des te schoner, want weinig kleuren bij hoenders kunnen het in aantrekkelijkheid tegen een warm goudgeel buff opnemen.

C. S. TH. VAN GINK

LINKS ONDER: Een prachtige jonge Duitse buff Leghorn-haan. — Dit in vele opzichten zo fijne fokprodukt (prijswinner te Hannover) en destijds gefokt door Herm. Knoblauch te Oldenburg, mag bij dit artikel zeker niet ontbreken. Knoblauch is ca. 40 jaren fokker van buff Leghorns geweest en hij heeft telkens weer prachtige exemplaren in de kooien gebracht. Deze haan dateert uit de periode, dat de Duitsers bevedering met haar prachtige aanpassing aan het zadel, zowel in veerstructuur als in kleur. — v. G.

MIDDELEN ONDER: Nederlandse buff Leghorn-hen van het lichtgebouwde type. — Telkens ziet men bij de buff Leghorns, ondanks de Engelse en Duitse fokrichtingen, weer dieren optreden, die maar weinig in type afwijken van het oorspronkelijke Deense type, dat als leghoen destijds zeer goed voldeed. Men ziet bij deze hen ook de mooie, diepe buik- en donspartij, die goede legsters kenmerkt. Ook de borst is mooi breed en diep. — v. G.

RECHTS ONDER: Een prachtige over het gehele lichaam egaal gekleurde jonge buff Leghorn-hen. — De zichtbare grote slagpen is duidelijk lichter van tint, een feit dat nu eenmaal bij buffkleurige hoenders niet te vermijden is. De borst is van voren wat vlak. De kopversierselen zijn aardig van snit, al is de oorlel wat klein. v. G.

